

Szerkesztőség és kiadó hivatal
S. J. Károlyi utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedéssel szemben.

HIRDETÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli pa...
valamint a lap szelemi részét illető
minden közlemények ideintéendők.

Bármentetlen levelek csak ismert kszektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy órára	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Or-hasábsopetitor egyszeri belgletésáért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábsopetitorért 20 kr.

Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
udjdság sora 50 krajosár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen. Hetfő, Január 30.

21. szám.

Tisza Kálmán nyilatkozata a külföldi helyzetről.

Szombati számunk távirati rovatában
már jeleztük azt a nagyfontosságú és
mély hatást keltett beszédet, melyet a
képviselőházban Tisza Kálmán kormány-
elnök, a hozzá intézett interpellációkra a
külföldi helyzetről tett.

A beszéd egész terjedelmében így
hangzik:

Tisztelt ház! (Halljuk! Halljuk!)
Két interpelláció intéztetett hozzám
a külföldi helyzetre vonatkozólag.

Helyes volt-e azokat intézni vagy
nem, a felett nem akarok itélni, de két-
ségtelen meggyőződésben színt az, hogy
midőn látjuk, mily nagy mértékben tar-
tózódik minden államban, még Angliá-
ban is, a kormányférfiak, midőn a poli-
tikai helyzetről beszélnek és mennyire
óvakodnak, hogy jelenlegi és jövő tény-
kedésükről nyilatkozzanak, mindenkinek
be kell látni, hogy ezen tartózkodás bár-
mely kormány részéről is a helyzet-pa-
rancsolta szükségesség. (Helyeslés.)

Ezen meggyőződésben lévén, én sem
fogok az interpelláló urak kérdéseivel kö-
zelebbről foglalkozni csak röviden, áta-
lánoosságban fogok szólni. (Halljuk!
Halljuk!)

Mielőtt ezt is tenném, figyelmeztetek
arra mindenkit, hogy óvakodjék hitelt adni
az egymást felváltó és egymással gyak-
ran egészen ellentétes táviratoknak és
hírlapi híreknek.

Nem szándékozom kutatni, hogy ezek
börzei manoeuvre-ből, feltűnés hajhász-
ból, előrebecsült tapogatózás céljából,
vagy éppen oly célzattal becsátatnak-e
világra, hogy itt, vagy ott az állam bel-
sejében nyugtalanságot, meghasonlást idé-
zenek elő, vagy a szövetséges hatalmak
egymás iránti bizalmát megingassák; le-
het egyiknek egy, másinak más a célja,
de minden számbavételre igényt tartható
politikusként feladata, hogy általuk ma-
gát megzavartatni ne engedje, nevezete-
sen, hogy ne vonjon azokból rögtön kö-
vetkeztetéseket le, melyeknek, mert ha-

mis előző tételeken alapulnak, tévesek-
nek kell lenniük. (Helyeslés.)

Ilyen megzavartatásból származik az,
ha valaki — miut ezt tette beszédében
Helffy képviselő ur — a legsúlyosabb
következtetéseket vonja le oly állítólagos
beavatkozásokból és összeütközésekből,
melyekkel külügyünknek politikai elha-
tározások hozatalánál meg kell küzdenie,
miből pedig, hogy egy szó sem igaz, leg-
illetékesebb helyről hírlapilag is tudatva
volt. (Helyeslés.)

Ilyen lenne, ha valaki kérdezné azt
— mi hírlapokban hasonlólag állítva volt —
igaz-e, hogy utolsó Bécsben létemkor a
hadügyér katonai előkészületekre hitelt
kért, de az az én ellenkezésem folytán
megtagadtatt, mert ebben is, még csak
egy árva szó igaz sinesen, és ilyen az
is, ha az a kérdés intéztetik hozzám,
melyben már kétely kifejezése rejlik,
hogy bizhatunk-e abban, hogy szövetsé-
geseink teljesíteni fogják azt, a mit tőlük
jogosítva vagyunk várni.

Ha látjuk, hogy hol egy, hol más
alakban figyelmeztetnek minket, vigyáz-
zunk, mert szövetségeseink iránt való
bizalmunkban eszalatközi fogunk, azután
figyelmeztetik azokat — vigyázzanak, mert
bennünk fognak eszalatközi; midőn hi-
resztelik hol azt, hogy mi akarunk egy-
oldalulag egyezkedni, hol azt, hogy szö-
vetségeseink egyike vagy másika teszi,
lehetetlen be nem látni, hogy valakinek
érdekében kell, hogy álljon az, hogy a
békeszövetséget megzavarja, vagy leg-
alább tagjainak egymáshoz való bizalmát
megingassa, s az illető népekben is a
tetterőt megszübbasztó nyugtalanságot te-
remtsen.

E híresztelésekkel szemben áll az a
tény: hogy nincs a legkisebb ok sem arra,
hogy a béke fenntartása és saját bizton-
ságuk érdekében szövetkezett hatalmak-
nak egymással szemben jóhiszeműségben,
bárkinek is kételkednie lehessen. (Élénk
helyeslés.)

Az, hogy Oroszország csapatainak
gyökeres áthelyezését és nyugat felé to-

lását eszközöli, eléggé tudva van, valamint
az is, hogy ezen hosszabb idő óta fenn-
álló tervnek kivitele, monarchiánk hatá-
rai felé újabb időben nagyobb mérvben
foganatosított. (Halljuk!)

Eppen ezért, de a nélkül, hogy ő
felsége az orosz császárnak békés nyilat-
kozataiban s jóindulatu szándékaiban bár-
miképen is kételkednénk s — a mennyi-
re a saját biztonságunk végett szükséges
óvatosság megengedi; — elfogadva az
orosz részről adott magyarázatokat is,
melyek ezen csapat-mozgalmaktól minden
támadási harcziás szándékot megtagadnak,
— kötelességünk arról gondoskodni, hogy
tartózkodva mindentől, a mi a provoca-
ciónak színt viselhetné, minden eshető-
ségre megtörténjék az, ami határaink biz-
tonsága hadseregünk harczképessége vé-
gett szükséges. (Élénk helyeslés.)

Külföldi politikánk célzatai és elvei
ismeretesek a monarchia népei, sőt az
egész világ előtt; nyilatkoztam ez iránt
én, nyilatkozott a külügyminiszter. Tudja
mindenki, hogy mi a magunk részére nem
kívánunk semmit, nem kívánjuk befolyá-
sunkat szerződés ellenesen kiterjeszteni,
még kevésbé pedig területünket bármi-
képen is nagyobbítani, a mint ezt hazugon
reánk fogják; (Élénk helyeslés.) mi a
nemzetközi szerződések alapján állva,
mindenekelőtt a béke fenntartását óhaj-
tjuk, s annak érdekében mindig készek is
leszünk, — a többi európai hatalmakkal
együtt, békülékeny szellemben szerződés-
szerű állapotok fenntartására közremű-
ködni. (Élénk helyeslés.)

Csak ismétlhetem azt, a mi a kor-
mányok részéről már ismételt megmon-
datott, hogy a közép-európai hatalmak
szövetsége soha sem volt valami más,
— mint tisztán védelmi alapon nyugvó ha-
tározott békeszövetség, mely azért ép oly
távol áll valamely meghatározott politikai
kérdéseknek erőszakos megoldásától, mint
minden támadó eljárástól. (Élénk he-
lyeslés.)

Mínt hogy pedig Oroszországnak leg-
mérvadóbb helyéről is a legbékülékenyebb

szándéklatok nyilvánítottak: erre —
megóván egyttal a monarchia életérde-
keit is, — azon reményt alapíthatjuk,
hogy daczára némely meghasonlás és
háború felé toló elemeknek, a béke-
szerető fejedelmeknek és kormányoknak
sikerülni fog a békét fenntartani. (Élénk
helyeslés.) s Európát a bizonytalanságnak
súlyosan ránehezülő érzetétől megszabadí-
tani. (Élénk általános helyeslés.)

Országgyűlés.

Budapest, január 28.

A képviselőház mai ülésén folytatta a
kötségvetés részletes vitáját, azután tárgyal-
ta a kérvények sorozatát, de az ülés leg-
fontosabb része mégis a miniszterelnök vá-
lasza volt, — melyet a külföldi helyzetre
vonatkozólag hozzá intézett interpellációkra
adott.

A közlekedésügyi tárcza költségvetésé-
nek tárgyalásán Török Kálmán szólt föl,
kérte a magyar államvasuti díjtételek leszá-
lítását, a vízi közlekedés emelését s a beru-
házásokban tett megtakarítások ellen szólt.
Utána Orbán Balázs újból előhozta a kis-
tiszai szilip ügyét. Baross Gábor minis-
ter hosszasan válaszolt s az egész ház álta-
lános helyeslése közt sorolta föl, mily intéz-
kedésekkel növelte a magyar államvasutak
jövendelmét, mi módon véli a víziközlekedést
emelhetni és tárczája körében miként eszközö-
li a megtakarításokat, az ország érdekeinek meg-
óvása mellett. A postatakarékpénztárak tété-
léül Darányi Ignác előadó szöveget rövid-
viden; a vízi utak tételénél pedig Thaly
Kálmán a Felső-Duna szabályozását sürgetve
s Polónyi Géza a Dunagőzhajózási-társá-
ság németisége miatt panaszkodott. Baross
miniszter mindkét felszólalására megfelelt.

Ezután a közlekedési tárcza költségve-
tésének tárgyalása a hétfői ülésre halasztatott
s a kérvények második sorjegyének tár-
gyalására került a sor. Két tanítóegylet kér-
vényénél vita fejlődött ki a tanitók anyagi
helyzetének javítása érdekében. Szóltak a
tárgyhoz Vadna y Andor, Illyés Bálint és
egy figyelemmel hallgatott szép beszédben
Varasdy Károly; a ház Gajáry Odön
előadó felszólalása után a kérvényeket, a bi-
zottság javaslata szerint, kiadta a cultusmi-
niszternek.

A kaposvári választókerület független-
ségi pártja kérvényt adott be a somogy-
gyei főispán felelősségre vonása iránt s ez

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Ne szeressen . . .

Ne szeressen engem senki,
En sem tudok már szeretni,
Árva s ivem összetépve,
Nem dobban föl szeretésre.

Volt idő, hogy lángban égott,
Olyan szép volt ez az élet,
Most, hogy néha rágondolok,
Csak zokogok . . . csak zokogok.

Mátray Lajos.

A bojár leánya.

Regény.

Irtá: Vértesi Arnold.

(Folytatás.)

Az ebédet csakhamar feltálaták. Ármín
sürgette, sietette nagyon.

— Elkészünk máskülönbön, — mondá, mint-
egy mentegetőzve.

Alig végezték el az ebédet, a lovak már
be voltak fogva s a kocsi megindult Krajova
felé. Az ostor pattogott s a lovak gyorsan
ügettek.

Molnár Imre nézegette az ismeretlen tájé-
kot. Ha Fehér Ármín arcára nézett volna,
láthatta volna, hogy az most kiderül s eltűnt
róla egyszerre, a sötét, aggódó kifejezés.

Mínta valami kö esett volna le szívéből,
a mint a kocsi megindult, fölsohajtott Ármín.
Mínta valami nehéz nyomás alól szabadult vol-
na meg lelke.

Beszédesebbé vált most, s utközben egy-
ről másról kérdezősködött gazdatisztjéről, beszélt
aztán neki az oláhokról, az oláhországi gazdál-
kodásról.

— Sajnálom, — tévé hozzá, — hogy meg-
nem mutathattam önnek oláhországi birtokomat.
Nagyon szerettem volna, ha látta volna ön.
Szép birtok. Hanem ezt a krajovai utat nem
halaszthattam el, s ha önt magát küldtem vol-
na ki, nem tudott volna beszélni a cselédekkel
s nem mehetett volna semmire; mind csupa
tisztá oláh a cselédem.

Molnár Imre ugyan azt a szerény kérdést
kockáztatá, hogy hát a nagyságos ur hogyan
beszél velök? Hanem Fehér Ármín kielégítőleg
megfelelt rá, ő megtanulta már az oláh nyelvet
s el tud beszélni velök, eleinte tolmácsot tar-
tott magának, de most már feleslegesnek véli s
nem tart.

— Ha én otthon lettem volna megmutat-
gathattam volna önnek mindent. De nélkülem
nem tudott volna boldogulni a cselédekkel.

A mint megérkeztek Krajovába, Ármín
mindjárt kocsi fogadott gazdatisztje számára.

— Csak siessen, — mondá, hogy a holna-
pi gőzhajóval indulhasson. Szegény feleségemnek
jól fog esni, ha mielőbb hall valami vigasztalást.
Mondja meg neki, hogy május 12-én vagy 13-án
nála leszek.

S megvárta, míg gazdatisztje felül a ko-
csira.

— Isten áldja meg önt, Imre. Mondja meg,
hogy nem irhattam, hanem nemsokára Pálfalván
leszek. Nyugtassa meg feleségemet. Nem gondol-
tam, hogy oly nagyon szívére veszi ezt a pár
hónapi távollétet. Mondja meg, hogy nemsokára
látjuk egymást. Most Isten áldja meg, és csak
siessen.

XIV.

Május 12-én, az ígért napra, csakugyan
meg is érkezett Fehér Ármín Pálfalvára.

Nagy örömmel, ünnepélyességgel fogadták.
A cselédek, a béresek mind sorban álltak az

udvaron, mint a katonák s a kapu elé két nagy
májusfa volt tűzve.

— Mirevaló ez a komédia? — szólt Ármín
boszusau, miután nejét és gyermekeit meg-
ölelte.

Hideg volt ez az ölelés, kedvetlennek,
szórakozottnak látszott Ármín s legelső szava
mindjárt az volt, hogy mirevaló ez a komédia?

— Örültek jöveledeknek, Ármín, — szólt
Eszter szeliden; — örömetek akarják mutatni.

De szíve egy tördőfést kapott s elfordult,
hogy elrejtse a könyvespetet, mely szemébe to-
lult s melyet nem bírt visszafajítani. Félénél ho-
szabb távollét után ez volt férjének első szava
hozzá!

— Nem szeretem az ilyen dolgokat, —
szólt Ármín tovább zsembelevé; — tudokra ad-
hattad volna.

S a nélkül, hogy egy szót szólt volna régi
ceselédjeihez, kik ott álltak két sorban, hidegen
bement a szobákba.

Egy pár közönyös kérdést intézett nejehez
s a fiukhoz, megjegyzé, hogy Eszter betegesnek
látszik, s roz szimben van és hozzá tévé:

— Miért nem vigyázasz jobban egészségé-
dre?

Aztán, mintha megunt volna ezt a pár
pernyi beszélgetést is már, kérte, hogy hagyják
öt magára.

— Fáradt vagyok, — mondá; — pihenni
szeretnék egykissé. Majd ide ledőlök a dívánra.

Eszter kiment a gyermekekkel s magában
hagyta Ármint.

— Esztikém — szólt oda künn Csongrády
Gyuri, — én rá nem ismerem Ármínra. Egészen
elvadult oda lent az oláhok közt.

— Fáradt, az ut öszszetörte, — mentegeté
Eszter.

De valóban ő maga sem ismert rá Ármín-
ra, annyira megváltozott. Ez a zord, komor, hideg

arc nem volt az ő kedves, gyöngéd férjének ar-
ca, ez az ingerlékenység nem volt Ármín szo-
kása.

Mily örömmel várták még csak tegnap is
e nap feljöttét s már nem bírnak örülni neki.
Eszter ében töltötte az egész éjt, nem tudta
behunyni szemét a lázas öröm miatt, hogy phol-
nap látni fogja Ármint. Most már látta, de ah,
egészen máskép, mint remélte!

A délelőttnek nagy részét magányosan
töltötte szobájában Ármín; nem akarták hábor-
gatni, azt hitték, alszik. Csak valamivel ebéd
előtt jött ki.

Kissé jobbkevének látszott. Megsimogatta
a kis Ármínak haját s megcsókolta neje kezét.

— A gyermekek nagyot nőttek, Eszter,
— szólt, kezében tartva folyvást neje kezét; —
igen nagyot nőttek.

— Öregszünk, Ármín, — szólt szelid mo-
solyával Eszter.

Ármín nem felelt. Egy percig ismét ko-
morabbnak látszott. Elbecsátotta neje kezét s
s mereven maga elé nézett, a földre silyesztve
szemeit.

Az ebéd alatt ismét derültebb lön. Még
tréfálgatott is Csongrády Gyurival, ki náluk
maradt ebéd.

De mindez magán viselte az erőszakoltság
bélyegét; nem volt ez igazi jó kedv. Meglátszott,
hogy minden módon törekszik jó kedvet mutatni
s eltakarni szórakozottságát, elfoglaltságát, talán
unatkozását. Legalább úgy látszott, mintha unat-
koznék.

Csakhamar kifogyott a beszéd tárgyából;
mintha idegen helyütt volna, oly feszesnek látszott,
mínta nem találna magát itthon.

(Folyt. köv.)

ismételt egy kis kaposvári vitát idézett elő a házban. Gajary Ödön alapos beszédében fejtette ki, hogy ha a somogyi főispánnak egy lapban közölt levele, csakugyan hamisítatlan levél s ebben s levélben csakugyan volna is sértés a kaposvári függetlenségi párt ellen, még akkor sem tartoznék az ügy a ház elé; a kérvénynek irattárba vételét javasolta tehát. Ez ellen Szalay Imre és Orbán Balázs szólaltak föl s provokálták Tiszta Kálmán válaszával s Hannibál József nyilatkozatát, mely után a kérvények tárgyalását a hetfői ülésre tette át a ház.

A miniszterelnök adta elő azután válaszával a Helfy és Perczel interpellációira a külügyi helyzetet illetően. A ház a választ, nemcsak osztatlan figyelemmel halgatta, hanem tetszéssel is fogadta s végül egyértelműleg tudomásul vette.

A debreczeni színházi nyugdíj-intézet ügye.

Szembem azon gyanúsító közleményekkel, melyeknek sajnós, — hogy egy némely lap elég meggondolatlanul helyet adott, Dr. Kola János ur, a nyugdíjintézet jogtanácsosa következő nyilatkozat közlésére kért föl bennünket:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

A „Pesti Hírlap” egyik közelebbi számban Dr. Váli Béla következőket írja:

„Büös mulasztás az is, hogy a debreczeni nyugdíj 30.000 főt meghaladó alaptökéjének, nemkülönben a kolozsvári mintegy 35000 főt nyugdíj alaptökéjének, hol léte iránt semmi nyomozást nem indítottak, sem aziránt nem tettek lépéseket, hogy ez összegeket közigazgatási uton megtérítsék ha csakugyan illetéktelen kezekbe jutottak.”

Nem tudom, micsoda nagy tekintély lehet ezen ur, s honnan veheti alapos (?) értesítéseit? s így ama nyilvánosan világgá bocsátott alapítvány, valóban vakmerő gyanúsításra én is csak nyilvánosan felelhetek neki.

A debreczeni színházi nyugdíjintézet legutolsó közgyűlése múlt 1887. okt. 30-án tartott, ennek jegyzőkönyvéből, s a mellette fekvő kormányzati jelentésből melyek sz. kir. Debreczen város tanácsához bemutatva lettek, ugyanott mindenki megolvashatja, hogy a debreczeni színházi nyugdíjintézet teher nélküli összes készpénz vagyona, még pedig a vidéken a leggazdagabb, debreczeni takarékpénztárban elhelyezve (hol kegyelemből és kivételesen 5 % tólival kamatoztatik) 37694 főt 21 krt tett, a megvizsgált évi zárszámadás alapján, ugyanott meggyőződhetik mindenki arról is, hogy a debreczeni színházi nyugdíjintézet vagyona soha illetéktelen kezekbe nem jutott, tehát annak holléte iránt nyomozásra soha szükség nem volt, sőt ezen intézet vagyonából soha semmi el nem vesztett, és el sem vesztet, mert az szab. kir. Debreczen város tanácsának és közönségének párt-

A magyar nép és nyelv eredete.

Írta: Dr. Kardos Albert.

(Fol. tatá s.)

Képzeltetjük, mekkora öröm fogta el a magyar krónikást, mikor erre a fölfedezésre jutott. E szerint a magyar nemzet nem valami jött ment, ujonnan támadt népség hanem hunokkal és avarokkal együtt azoktól az ősrégi, nagyhirű scytháktól ered, kiknél vitézebb és szabadabb ármét még a régi görögök és rómaiak sem ismertek, mert ez a nép sohasem hordta idegen hatalom lakóit. A magyar embert már akkor is büszkeség töltötte el, mikor azt énekelte a hegedőse, hogy Etele hun király volt az ősapja, de most mikor a krónikás bizonyította neki, hogy annak a dicső scytha népnek a véréből való, valóságos kevélységgel ütt a mellére: én szittyai faj vagyok. — E hit talán még mélyebben belefészkelte magát a magyar ember szívébe, mint a hunatyafiság; hiszen tudjuk, milyen híresek, még ma is a szittyai virtusok! azt is tudjuk, hogy hány meg hány ember büszke ujjában is a szittyai névre és hogy hány meg hány ember vallja fennen, hogy az ő ereiben tiszta szittyai vér csörgedez.

Pedig a fantázia merő játéka, hű képzelgés az egész! Scythia birodalma nem létezett soha, mert az a rengeteg nagy terület mely a Dunától a Volgáig terült el, s a melyet a görögök és rómaiak körülbelül ugy emlegettek, mint mi az óperenciás tengeren túlt, soha sem alkotott egységes államot; azok a különböző eredetű apró barbár törzsek melyek e végtelen pusztaságokon föl és alá kóboroltak de néha a görög tartományokba és a persa birodalomba is bebecsaptak soha sem alkotott egységes nemzetet, s a régiek csak olyanformán nevezték el őket scytháknak, mint a hogy ezelőtt a magyarok is törököknek hivattak minden népet, a mely dél keletről támadt hazánkra, lett légyen az igazán török vagy pedig tatár avagy arab. De

fogó felügyelete, és hatósági ellenőrzése mellett kezeltetik, hogy abból már most is az intézet érdemes tagjainak jelentékeny évi segély összegeket fizetnek.

Azért mondom, hogy segély és nem nyugdíj fizetnek, mert a nyugdíjazás rendszere az alapszabályok szerint még életbe nem léphet, mi az által lett megnehezítve és hátráltatva, hogy — midőn a színészet országos ügye megrendszabályozva lett, a kormány a központi nyugdíjintézet kedvéért a debreczeni színházi nyugdíjintézetbe való belépést a mi állandó színházunk tagjainak is továbbra megnehezítette, sőt részben lehetlenné tette; az országos színész egyesülettel pedig nem juthattunk tisztességes megállapodásra azon tekintetben, hogy tökének átadása mellett, intézetünk valóban érdemes tagjait ama jelentékeny tökének megfelelő nyugdíjról biztosította volna, s ezek jobbnak látták a nyugdíj intézetet, s annak vagyonát itt fentartani.

Városunk közönsége saját erejéből épített fél millió forint áldozattal díszes színházat, saját erejéből tartja azt fenn, saját erejéből állít fel évről évre nevezetes közművelődési intézményeket, különösen tanintézeteket, oly összegeket áldoz általában közművelődési célokra, mint például az ingyen iskoláztatásra a milyenekről a tárczaezikk író uraknak fogalmuk sincsen, mi soha nem szoktunk e téren, sem az országhoz, sem a vidékhez segízésért fordulni, senki sem látott olyan aláírási ívet sehol, a melyen a debreczeni közművelődési célokra, például real iskolára, színházra, emlékkertre, Csokonay szobor felállítására stb adakozást gyűjtöttünk volna, sem hirt nem hallott, sem nem olvasott még senki olyasmiről sem Debreczenből, hogy itt — mint más városokban — sensatiós defraudatiók történtek volna, pedig itt bizony van mit kezelni, de a kezelők nemcsak tisztességes, hanem vagyonnal bíró emberek is, a színházi nyugdíjintézet elnöke nemcsak tisztességesen megőszült, de vagyonos debreczeni polgár, — ki egyébként is idősebb korára közművelődési célokra ezereket áldozik, és senkinek sem jutna eszébe, hogy egy ily elnök alatt az intézet vagyonát hülsen keze léstől féltse; — annál sajnósbabban esik, hogy egy egész idegen, ösmereiten ember, a ki talán Debreczenben soha meg nem fordult, a kinek az itteni viszonyokról, és a társadalmi élet mozgalmairól teljességgel semmi ösmere nem lehet, a mi beldolgainkról, — szabadságot vesz magának nyilvános helyen beszélni, és a mi nyugdíj intézetünknek, a mi házi intézményünknek kezeléséről egy oly méltatlan és sértő gyanúsítást világgá bocsátani, melynek semmi képzeltetési alapja nincsen.

Dr. Kola János

ügyvéd,
debreczeni színházi nyugdíjintézet jogtanácsosa.

mindez a középkori magyar krónikáknak távolról sem jutott eszébe; ellenkezőleg öröm és büszkeség szállotta meg szívét annak csak gondolatára is, hogy a magyarokat sikerült a scytháktól leszármaztatni. Azonban boldogsága még sem volt teljes. Krónikásunk nemcsak jó magyar hazafi volt, hanem egyúttal hívő keresztény jámbor pap is. Mint ilyen azt tanulta a bibliából, hogy minden még Noétól és Noé három fiától ered. Ő mennyivel büszkébben és vidámabban dobogott volna szíve, ha a bibliában felsorolt népek között ott találta volna a magyarokat is. Fájdalom, a biblia e nevet nem említi se Semnek se Káinnak se Jáfetnek utódai között. — Pedig a magyarok ágát okvetlenül bele kellett ültetni valamely bibliai családfába, ha török, ha szakad. Nemesak azért, mert a vallásos felfogás ugy követelte, nemesak azért, mert minden más népek is bibliai személy az ősapja, ha nem mert egy gyalázatos vádat, egy ocsmány rágalmat is meg kellett cáfolni. Egy német író ugyanazt merte állítani a hunokról — és ezt az állítást kiterjesztették a magyarokra is, — hogy a hunok nem is emberlények, — hanem ördögöknek és boszorkányok szülöttei. Ezen a hihetetlen rágalmal fellázadt minden jó magyar embernek és minden jámbor kereszténynek a vére.

A krónikás nem is mulasztotta el mind hazafiai, mind vallásos érzésénél fogva ezt visszautasítani, sőt meg is cáfolni, midőn kimutatta, hogy a hunok, illetőleg a magyarok nem ördögök és boszorkányok ivadéka, hanem tisztességes, istentől is kedvelt, mindenkitől ismert bibliai személyeket tisztelhetnek őseikül.

Igy az egyik krónikás, az a híres Anonymus vagyis névtelen, a kik nem hagyta ugyan reánk a nevet, de a kin száz esztendőnél is régebben veszekednek a tudósok, nevezvén őt az egyik a történeti igazság forrásának, a másik meg a hamis mendemondák kutfejének, — mondom — ez az Anony-

Árucarnok.

II.

(Z—y L.) Közleményem első részében városunk élelmiszer piacának viszonyairól igyekeztem némi vázlatos képet nyújtani. Ezek után áttérek annak fejtegetésére, hogy egy létesítendő árucarnok intézménye mennyiben eszközölhetné mindama bajoknak orvosolását, hiányoknak megszüntetését, melyek a jelenlegi körülmények folytán keletkeztek; mennyiben segítené elő a helyzet javulását? Nem mulaszthatom el körvonalazni a módot, mely mellett az árucarnok felépítését keresztülvihetőnek vélem, nem a szervezetet és berendezést, a tevékenységi tét, a melylyel és a melyen működését a célznak megfelelőleg folytathatja.

Igenis: az én véleményem az, hogy létesíttessék egy árucarnok. A kivált részvénytársulatnak engedném oda. A város töképenzes polgárai és pénzintézetei kezébe adhatnák nekik egy részét a vállalatba, mely kétségen kívül gyümölcsözőnek amnyit, sőt többet is mint a takarékpénztári betét a jelenlegi alacsony kamatlábak mellett s ezen kívül még a várost egy nagy horderejű, hasznos és szükséges intézményhez is juttatná. Minthogy pedig e nyilvános, nyereség-üzlet a közérdekek szolgálata is feladattal bír, igénybe veendő lenne a város támogatása illetve hozzájárulása is. Minduntalan sajnálattal és anyagi kárunkra vagyunk kénytelenek tapasztalni, hogy a város belső területén tágas, szabad köztérrel nem rendelkezünk. Így vagyunk most is, midőn egy árucarnok építési eszméjével foglalkozunk s a helyre gondolunk. Az árucarnokot mindenesetre leghelyesebb volna a város közepére, nyílt, mindenfelől könnyen megközelíthető tere állítani. De hát ilyen helyet keresve sem találhatunk, melyet aztán a város a közérdek szempontjából ingyen, vagy igen csekély árért átengedne.

Nem marad más hátra, mint a kisajátítás, lehetőleg alkalmas helyen, közel a központhoz, de a hol a hely mégis olesó áron megszerezhető lenne. — Mert e fő kellék a vállalatnak nem csupán kivihetőségére, de ez élszerűségére nézve is. — Különbben az itt árult élelmiszeri cikkek drágulását vonná maga után, ha a vállalkozók a befektetett tőke után legalább a legmérsékeltebb kamatot látni óhajtják. En alig tudok ezuttal a célnak inkább megfelelő helyet ajánlani annál a nagy, 1000 □ öles teleknél, mely a N. Várudutcai kuttal szemben fekszik s értesülésem szerint igen jutányos áron meg is szerezhető. Ez a mostani élelmiszeri piac folytatásában esik, s csaknem közepén azon városrészeknek, melyekben az uri családok zöme lakik. Az árucarnok lételet pedig épen ezek biztosítanak; ezek háztartása vásárolna onnan.

A város tehát helyet nem adhatván az

mus addig keresett a bibliában, míg csakugyan rátalált a magyarok ősré. Ez a dicső ősré pedig nem más, mint Jáfetnek magzatja, a magóg, kinek nevéből lett aztán a magyar, és később a magyar r nevezet.

De egy másik krónikásunknak, Kézai Simon mesternek nem lehetett nagyon inyére ez a magyar ősré meggett Magóg, ezért különbnek, dicsőbbnek, híresebbnek találta Jáfetnek egy másik ivadékat Nimródót, a kiről írva vagyunk, hogy: Nimród pedig nagy vadász vala az urnak színe előtt. Kézai — ugy látszik — jobban eltalálta a magyar nép izlését, mert csakhamar az egész nemzet elfogadja a Nimródót, ezt a hatalmas vadász ősré, sőt a hunok törzstábjának is őt teszik meg. A krónikások e szerint egy csapásra megoldják a bibliai származását, meg a hun atyafiság kérdését.

Azt beszélük ugyanis, hogy Nimródnak volt két fia, egyiket hitták Hunoknak, ettől származtak a hunok, másikat hitták Magornak, ettől származnak a magyarok. Nimród ugyan Persiában élt, de Hunort és Magort a csodaszarvas elvezette Lythiába, onnan pedig ugyancsak isten akaratával előbb a hunok, majd a magyarok is a mai Magyarországra költöztek.

Ez lett tehát a magyar nép genealogiája már a középkorban s ez maradt majdnem a legújabb ideig. Meg volt vele elégedve a pap, a tudós és a közönséges magyar ember egyaránt. A papnak jól esett, hogy az ő népe egy híres bibliai személyig az isten előtt is kedves Nimródig viheti föl a maga nemzedékrendjét, a tudós büszke volt rá, hogy az ő nemzete egy ókori vitéz néptől, a görögöknél is nagy becsületben álló scytháktól származik a közönséges magyar ember pedig Etelevel, Csabával meg a többi hun rokonokkal díszkedett.

(Folyt. köv.)

árucarnoknak, méltányos lenne, ha az alapító részvénytársulatot épület anyagokkal segítené, illetőleg, ha egy bizonyos összeggel ezekkel mint részvényes lépne be a vállalatba, a mire legközelebb a hatvanutezabaromvásártéri közúti vasutnál adott praecedens.

Az építendő árucarnok célját, rendelkezését azonban nem egyedül abban találom kifejezve és megvalósítva, hogy az azt létesítő részvény társaság a város valamelyik alkalmas helyén felépítetne egy — nem fényes, de mégis a város díszítésére szolgáló épületet, számos apró üzlet helyiséggel, találobban kifejezve fiükkel, melyeket aztán különféle élelmi szer árucarnok vennének haszon bérbe, és fedett udvarral, — hanem az olesóbb, vagy legalább is a kényelem szempontjából megfelelő intézmény akként lenne megvalósítható, hogy a társulat alapszabályai, teendői közé, felvenné mindama intézményeknek létesítését, hanem is létesítését, de előmozdítását, melyek eszközül szolgálának a csarnok üzletének emelésére s ama célok elérésére, melyekre közleményem első részében rámutattam.

Az árucarnok részvénytársulat tehát nem egyedül azért alakulna, hogy helyiségeket adjon haszonbérbe, melyeket magán ki-árusítók vonnének ki, hanem saját magának is feladatául tűzné ki a lakosságot élelmiszerrel ellátni. Vagyis gondoskodnék közvetítőkről, elárusítókról, kik mint megbízottak szereplnének a vállalat és termelő között.

Mert csak ilyen mód mellett lehetséges a helybeli és vidéki földbirtokos osztályt megnyerni, hogy a jelenlegi egyhangu gabona termelésen kívül gazdaságát konyha — növény és gyümölcs termelésre is berendezze, s ez által gazdálkodásában több és jövedelmezőbb változatosságot hozzon be.

Ezen rendszer mellett biztosítva lesz a helybeli majorsági és vidéki földbirtokos, hogy élelmi cikket képező productumait az illető szezonban, mérsékelt, de állandó nyereséggel értékesítheti. Szóval ezen rendszer jelentékeny befolyással lehet és fog is lenni a mezőgazdaság előmozdítására s egyre több mezőgazdát fog rábírni, hogy földjei egy részét a konyha-növény-szerék terjesztésére használja föl; a mire a jelenlegi állapotok alig képesek a gazdát ráosztóznói.

Ez árucarnok részvénytársaság hatáskörébe vonná annak kizuhatólását, hogy a város területén, s ezen kívül a vidéken élelmi cikkek mily mennyiségben és mily minőségben termelhetnek; teladatul tűzné ki, hogy Debreczen lakosságának miből, mennyire van szüksége s ehez képest a termelésből mennyit lehet és kell piacra hozatni. A vállalat esetleg kiterjeszthetné üzletét odáig is, hogy más piacokra is közvetítené, vagy legalább elősegítené az exportot.

Hivatva lenne az árucarnok megtudni azt is, hogy bizonyos élelmi szerekre nézve, hány családot, hány üzletet lehetne biztos, állandó vásárlók gyanánt megnyerni. S viszont gondoskodnék ezek háztartási szükségleteiről, oly formán, hogy azokban az apró boltokban állandó és biztos árucarnok legyenek, annyi, olyan minőségű és mennyiségű áruval, mely tisztességes árák mellett, választékot is képezzen s mindennemű igényeket kielégítsen.

Bármilyen conservatív hajlamu a debreczeni közönség, bármilyen nehéz a megszokottal szakítani: — a bevásárlás új helyével, az új viszonyokkal minden kétségen kívül mi hamarabb megbarátkoznék a vevő, a fogyasztó. Mert lehetetlen volna be nem látnia az árucarnok által nyújtott előnyöket, azt a fölnyit melylyel azt a nyílt piac, a szétszórt vásár, a goromba és önkénykedő kotteria serög fölött eson, tisztaság, megbízhatóság és kényelem tekintetében bírni fog.

E szükséges vállalat létrehozásánál karöltve közreműködni óhajtanám mindazokat a derék elemeket, melyek Debreczenben a takarékoskasság és önségély, valamint a háztartás könnyebbítése érdekében már eddig is fáradoztak. Mert hiszen maga az árucarnok az itt fejtegetett alakjában, egyik sikeres eszköze lenne a takarékoskasságnak, az önségélynek és a háztartás gyakorlati, besületes kiszolgálásának.

Kívánatos lenne, hogy a magán töképenzeseken kívül e vállalat létesítésére rászánnák magukat a már szépen virágzó önségélyző és kölesözű egylet, a fennálló kertészeti és gazdasági árucarnok részvénytársaság, a tisztviselők egyesülete és azok, kik nem oly régen annyit buzgólkodtak egy tejesarnok felállításáért.

Ime igyekeztem kimutatni az árucarnok-

nak, mi
ségét és
Ha
iránt e
támaszt
ezáltal

tandó
gyek te
tal és Z
hatók. I
báli Iro
Ujlag
nem ka
e tárgy
dulni s

és körj
árvaház
évi febr
zártkör
melyen
Kereke
rettyő-
fogadta
deto 8
értesült
megy
szolgá
tositan
anyagi

asszony
magyar
álló ig
vács

gazdas
meg na
rendes
tárgya
megáll
a közg
legköze
jesztve
ges tá
adópén
jének
jegyzős
Szent
hangul
Gergel
tet mo
lyet 16
tett 1 6
fél 1 0

nevű
öntött
a lámp
robbant
téről le
házba,
kevéssé

helybel
hivatal
délél
reggeli
és koc
— nyit
január
Csat

rettyő-
ijjuság
lebb v
hajdu
bajos é
asszony

A föl
vinczel
már 1
követk
az 188
tízkezd
niszter
befejez
év dec
Andor
határoz
sikeres
minisz
digi 80
meg. A
gróf el
nyog
sz a l
vármeg
ügyek
zonyitj
földmiv

önképz
a lap
azaz e
mányo
mulats
lásb kö
zen, 1
Szed

bocsáto
vellett
tedés
igényt

ha az alapító... kkal segitene, zedig ezekkel lialatba, a mire aromvásártéri ast.

Napi hírek.

Vármegyei bál. A február hó 4-én tartandó „hajduvármegyei bál”-ra a belépti jegyek tegnap óta Beke László, Szepessy Antal és Zádor Lajos urak kereskedéseiben kaphatók. Páholyokra a vármegye házában levő bál irodában fogadtatnak el az előjegyzések. Ujlag felkértek mindazok, kik meghívott nem kaptak volna, de arra igényt tarthatnak a tárgyan a bizottság bármelyik tagjához fordulni sziveskedjenek. A rendezőség.

Jegyzőbál. A „biharmegyei községi és körjegyzők egylete” az országos jegyzői árvaház alapja javára Berettyó-Ujfaluban 1888. évi február hó 11-én a városház termeiben zártkörű jegyző bált rendez. Belépti díj személyenként 1 frt. Jegyek előre válthatók: Kerekes Gyula, egyleti főjegyző úrnál, Berettyó-Ujfaluban. Felülírtettek köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 8 órákor. A rendezőség élén — mint értesülünk, — Szunyogh Loránd ur, Bihar megye berettyó-ujfalui járásának szeretett főszolgabírója áll, kinek már neve is képes biztosítani a jegyzők báljának, ugy erkölcsi, mint anyagi sikerét.

Hymen. Fischer Gizella kisasszonyt, Fischer Nándor urnak, az osztrák-magyar bank helybeli főlkja köztisztviselőben álló igazgatójának leányát eljegyezte Kovács Gyula helybeli vaskereskedő.

Gazdasági közgyűlés. A varga utczai gazdaság tegnap délelőtt 10 órákor tartotta meg nagy számú tagok jelenlétében évi első rendes közgyűlését, melynek egyik fontos tárgya az újonnan módosított rendszabályzat megállapítása volt s egyszersmint elhatározta a közgyűlés, hogy ezen új rendszabályzat legközelebb a városi tanáshoz lesz beterjesztve, megerősítés végett. A másik lényeges tárgy pedig Gergely Antal városi adópénztárnoknak, mint a gazdasági jegyzőjének lekötésére folytán megüresedett jegyzőség betöltése volt, melyre a közgyűlés Szunyogh József városi számszövet egyhangulag megválasztotta. Ezután a közgyűlés Gergely Antalnak jegyzőkönyvileg köszönetet mondott azon tevékeny buzgalmaért, melyet 16 éven át a gazdaság érdekében kifejtett. Több tárgy elintézése után a közgyűlés fél 1 órákor eloszlott.

Petroleum áldozata. Csaszni Ferencz nevű cipészsegéd pénteken este petroleumot öntött a lámhába, de oly vigyázatlanul, hogy a lámpa belét égve hagyta. A petroleum ferobbant s a szerencsétlennek egész felső testéről leeggett a húst. Beszálították a kózkórházba, hol nagy kínokat szenved. Életéhez kevés a remény.

A levelező község figyelmébe. A helybeli pályaudvari m. kir. posta és távirada hivatal f. év február hó 1-től felsőbb engedély akként rendeztetett be, hogy naponta reggeli 8-12-ig és délután 2-7 óráig levél és kocsi postai küldemények felvétele czéljából — nyitva fog állani. — Debreczen, 1888. január hó 30. A kir. postahivatal főnöke Csath Zsigmond.

Jegyváltás. Leszkay János, berettyó-szentmártoni földbirtokos, Bihar megye ifjúságának e közkeletűségi alakja, legközelebb váltott jegyet Földesen Csapó István, hajdu és bihar-megyei tekintélyes birtokos bájos és művelt leányával: Gizella kisasszonnyal.

Az erdőszegi vinczellérképezde ügye. A földmívelési miniszter az erdőszegi vinczellérképezdétől az állami tartás díjakat már 1886-ban felére szállította le, a minek következtében az intézet növényeinek száma az 1887-dik évben megcsökkent az előző intézkedés vissza vonását kérő feliratra a miniszter azt válaszolta, hogy a folyó tanév befejeztével az intézetet beszűnteti. A múlt év decz. 21-én tartott közgyűlés Beöthy Andor alispán jelentésére s indítványára elhatározta, hogy tekintve az intézet eddigi sikeres működését s fontosságát, álljon el a miniszter a beszűntetési szándéktól, s az eddigi 8000 frtnyi állam segélyt jövőre is adja meg. A felirat átadására Zichy Ferencz gróf elnöklété alatt Beöthy Algernon. Szunyogh Szabolcs, Sztaffy Olivér és Tisza István, orsz. képviselők kérétek fel. A vármegye e felirata, mely a közigazgatási ügyek iránt meglehetősen fényesen bizonyítja, már elkészült és fel is küldetett a földmívelésügyi miniszterhez.

Köszönetnyilvánítás. Az iparos ifjúság önképző és betegsegélyző egyletének háza a lapja javára tek. Vecsey Imre ur 100 azaz egy száz o. é. frtot volt szives adományozni, mely kegyes adományért nem mulasztthatjuk el egyletünk nevében leghálás köszönetünknek kifejezést adni. Debreczen, 1888. jan. 30. Huber József elnök, Székely József pénztárnok.

Az iparos ifjúság táncvigalmára ki bocsátott meghívók már szétküldtét, tisztelttel kéretnek fel mindazok, kik talán tévedés folytán meghívott nem kaptak, s arra igényt tartanak, hogy az iránt az egylet vá-

radutczai helyiségében (timár társulat háza) az esteli órákban jelentkezni sziveskedjenek. A rendezőség.

Gyilkossági kísérlet. A Telegdi fürdőben tegnap este gyilkossági kísérlet megözt. Nagy Lajosné, szül. Kovács Emilia m. szigeti illetőségű nő. Az eset következő: Fodor Lajos helybeli törvényszéki irnok szerelmi viszonyban élt fentnevezett nővel. Az utóbbi időkben azonban e viszony meglazult. A nő kérdőre akarván vonni a hozzá hűtlenné lett szeretőt, tegnap este hazugsággal magához esalta. A találkozás a Telegdi fürdőben volt. A jóhiszemű férfi engedett a hívásnak. Minő lehetett azonban esodálkozása, midőn a féltékeny nő, beléptek kezében fogó pisztolyal fogadta s mielőtt védekezhetett volna rácsütötte a fegyvert. A lövésre összesített személyzet aztán lefegyverezte a dühöngő nőt. Fodort súlyosan megsebezte a golyó, de sebén nem életveszélyes. — A nőt a rendőség azonnal letartóztatta.

A számonkérőszék a városnál gróf Dégenfeld József főispán ur elnöklété alatt szombaton tartatott meg s az egész napot igénybe vette.

Felakasztotta magát. Városunk egyik jómódú gazdálkodója Szentpéteri János varga utcza lakásán az istállóban ma reggel felakasztotta magát. Mire észrevették már halva volt. Hogy az 58 éves szerencsétlen embert, — ki sem betegségekben, nem szenvedett, sem anyagi bajokkal sem küzdött — mi vitte e tett elkövetésére, — az eddig elé még nem tudatik.

Az országos közegészségi egyesületnek városunkban 46 rendes és 18 pártló tagja van. Az „Egészség” cz. folyó iratnak az egyesület két hónapokint megjelenő folyóiratának ez évi első száma február 1-én jelenik meg.

A Telegdi féle fürdőintézetben a kazántisztítás befejeztetett, emel fogva a fürdő ismét a t. község rendelkezésére áll.

Merelli tanár büvész előadására szombaton este zsufolásiig megett a Bika diszterme, a mit irigyelev nézhetett volna Valentin Lajos a szinagagat, a ki ugyanazon este a Mikáidóban Nankiput játszotta, csaknem üres ház előtt. Bizony a Merelli ur, meg a Frou Frou és Damjante Trebelli kisasszonyok productiói alig érdemelték meg azt a nagy és uri közönséget. Ők is csak olyan közönséges büvészek, mint a többiek, a milyeneket akárhányszor láttunk már Debreczenben.

A debreczeni ref. egyház Geiger háznál levő pénztári hivatalában 1888-ik évi Január hó 31-ik napján d. u. 3 órákor gazdasági ülés tartatik. Tárgy: folyó ügyek.

Bohócz-estély. A Székelyhídi koresolya és csolnok egylet saját pénztára javára 1888-ik évi Február hó 11-én. A fürdő teremben bohócz estélyt rendez. Amiket jó tudni: Belépti díj személyenkint: legalább 1 frt és 10 kr, melyért mindenki még ráadást is kap a pénztárnál ingyen és bérmentve. Az estély kezdete 8 órákor, vége nem tudható. Jegyek válthatók a pénztárnál. A program: Változtos, bántulatos, leirhatatlan, azért le nem írjuk, hanem csak tessék eljönni és átélvezni.

Ingaltnok forgalma. a debreczeni kir. törvényszék telekényi osztályánál folyó évi január 21-28-ig Békési Sándor és Nagy Julianna veszik Gogyán Andrást és neje Szilágyi Erzsébet köntös kerti szőlőjét 200 frtért. — Balló József és neje Czina Julianna, és Kéki Lajos és neje Szilágyi Erzsébet veszik Komlóssy Arthur csapókerti szőlőjét — előbbiek $\frac{3}{4}$ részét 245 frtért — utóbbiak $\frac{1}{4}$ részét 105 frtért. — Faragó István, és neje Bajdosó Zuzsanna veszik Böszörményi Imre és neje Nehéz Julianna csapókerti szőlőjét 650 frtért. — Csarkó Sándor és neje Egri Julianna, veszik özv. Egri Mihályné Szentesi Julianna és Szentesi Mihály házat 660 frtért. — Szilágyi József és neje Nagy Zuzsanna veszik Papp István és neje Szilágyi Istvánné csapókerti szőlője fele részét 50 frtért. — Hecht Sándor Sándor és neje Markó Erzsébet veszik Hrabcsik Antal és neje Fuedmanszki Ida onodói szántóföldjét 1200 frtért.

A leégett Toroczók, Nagy-Károly és Eperjes számára 47000 frtot adott össze eddig a nemzet a „Segítség” album révén. Ez fényes siker s még folyton érkeznek összegek a tüzvész által sújtott szerencsétlenek számára. A 47000 frtot szétküldték. Jókai Mór, a „Segítség” bizottság elnöke, Nagy Miklós és Roskovics Ignác, a vállalat fáradszatlan munkatársai irták alá az átiratot, melyely a toroczói tűzkárosultak, illetve a város köztintezetei számára Bethlen Géza gróf, Torda Aranyosmegye főispánjának kezébe 10,000 frtot küldtek. N. Károly 14,000 — Eperjes 23,000 frtot kapott. A „Segítség” bizottság által rendezett sorsjáték is jövedelmezett már 9700 forint tiszta hasznót. A végleges leszámolás azonban csak április hóban fognak megtörténni s az összeg, ismét arányosan felosztva, szétküldetik. Az album 10 frtos példányai — mintegy 2000 darab — már elkészültek, bekötöttésük azonban még 3-4 hetet vesz igénybe, ugy, hogy aztán az előfizetők valamennyien egyszerre kapják majd kézhöz példányukat. Szintugy készen vannak a 100 forintos diszpeldányok is s eszupán bekötöttetésre várnak. Ezeket akkor küldik meg az előfizetőknek, a midőn ő felségeik és a trónörökös-pár által megrendelt példányokat átnyújtotta a küldetés, a mi nemskára meg is történik, mihelyt az udvar Budapesten lesz.

A hó olvadása és a kollégium akadémiai felvételének utczáján minden hó havazásu

télen ép olyan veszélynek, pusztulásnak vanak kitéve olvadáskor, mint akár egy alpesi falu, melyet a Finsterarhorn vagy az Ortles tövébe telepített bálvégzete. Ezek a szerencsétlen, ártatlan fák is annak a szomorú sorsnak néznek elébe, hogy rájuk szakad egy egy hatalmas hótömeg, épen mint az alpesi lavina, s összetöri szegényeknek a galyait, szétszakgatja ágaikat, ugy hogy ha nem pusztulnak el végképen, évek kellene, míg ismét visszanyerik előbbi terebélyes koronájukat. Ugyanis a kollégium épületének széles tetőzetén összehalmozott vastag hóréteg az idő enyhültével meg-szokott indulni lefelé, nagy táblákban s erős robajjal leszakad a két emeletnyi magasságból. Már ezelőtt négy évvel az első udvar keleti oldalán és a fűvészkert utczán levő szép növösű fasor fát csaknem tönkretették ezek a gonosz lavinák s még szerencse, hogy legalább egy diákok agyon nem ütöttek, a főiskola tekintetes gazdasági tanácsának nagyobb lelkiismereti megnyugtására. — Az idén ezen hótömeg zuhanások megint ismétlődnek; ismétlődik természetesen a szépen kifejlesztett fasor elpusztulása is. Csak osztán ennyiből állana az az áldozat, melyet a barbár természetű leszakadó tömegek, meg az ezt okozó mulasztás, követelnek. Nehogy még egy két arra járó egyén is az összetört akácok siralmas sorsára jusson! A főiskola gazdasági tanácsa minden további szerencsétlenségnek és károknak elejét vehetné, ha e hatalmas épületet hófogó korláttal szereltetné fel, amint ez a kistemplom fedelén látható.

Farsang.

Iparos kör bálja. Tegnap este folyt le az Iparos kör ez idei táncvigalma a „Bika” szálló termeiben, s igen jól sikerült mulatság volt ez. A község legnagyobb részben városunk jobb módú iparos osztályából került ki. Igen emelte a mulatság értékét az, hogy szünet előtt, a dalárda halálból, a miért az iparos kör helyiségeit ingyen adja át, három gyönyörű dalt énekelte. A táncvigalom, mint ez már rendszeren lenni szokott, jókor kezdődött és későn végződött. A talp alá valót a Rácz Károly bandája huzta.

Derek iparosaink eme szép multságán megjelentek Gróf Dégenfeld József főispán, Sesztina Lajos az ipar és kereskedelmi kamara elnöke, Dr. Király Ferenc az ipar és kereskedelmi kamara titkára, Szepessy Gusztáv az iparos kör elnöke, Serli Ede az iparos kör alelnöke, Dóczy Gédeon az ipar iskola igazgatója stb.

A hölgyek között ott voltak: Sinay Sámuelné, Sinay Emma és Luiza. Nagy Bálintné, Nagy Róza, Kovács Sándorné, Kovács Eszti, Hórti Ignác, Hórti Amália, Ilona és Gizella, özv. Szép Józsefné, Szikszay Lajosné, Rizs Lipótné, Czabán Dánielné, Tóth Ilona és Karolin, Dudinszky Emma, Vásári Istvánné, Vársány Róza, Erdelyi Istvánné, Erdei Ilona, Zátorszky Istvánné, Zátorszky Matild, Kelemen Ferencné, Kelemen Róza, Jóna Sámuelné, Kovács Jánosné, Lakatos Lajosné, Lakatos Anna Tökés Lajosné, Guthán Jánosné, Madarász Gizella és Juliska, Porcsin Józsefné, Porcsin Eszti, Székely Jánosné, Bánóczi Lajosné, Szöllősi Jánosné, Szöllősi Eszti, Németh Gyuláné, Hémen Sámuelné, Nagy Sándorné, Nagy Juliska, Matolcsi Lajosné, Matolcsi Juliska, Szedlák Józsefné, Glósz Józsefné, Glósz Róza, Toth Emma, Biri Károlyné, Biri nővérek, Alföldi Károlyné, Karaes Mártonné, Balogh Istvánné, Balogh Juliska, Bika Sándorné, Bika Róza, Enderle Józsefné, Enderle Anna, Kovács Péterné, Kovács Róza, Kulcsár Antalné, Náday Rezsőné, Keszler Jakabné, Kósa Dánielné, Kósa Erzsike, és Mariska, özv. Fodor Sándorné, Papp Jánosné Nyalka Jánosné, Nyalka Róza és Mariska, Uri Mihályné, Uri Juliska és Zsuzsika.

A négyeseket Alföldi Károly tánczmeister rendezte és ötven pár tánczolta.

Káli:

Szinháza.

Értekezlet a nyári szinkör építése ügyében. A debreczeni nyári szinkör ügyében sikerrel biztató intézkedés történt azon a nagy értekezleten, melyet Szikszay József, Szepessy Gusztáv és Komlóssy Arthur urak hívtak össze. Az értekezleten városunk legtekintélyesebb és legbefolyásosabb egyénei közül igen számosan jelentek meg, a szinügy ösmert barátai, a páholybélő uraságok. A városi hatóság kebeléből ott voltak: Papp Ferencz főjegyző, a szinügyi bizottság elnöke, Boeczó Sámuel főkapitány, Kovács Sándor tiszti főjegyző, Balogh Mihály főmérnök; megjelentek továbbá az értekezlet összehívóm kívül gr. Vay Dániel, Nemes Kálmán, Dr. Szikszay Szabó József, Lengyel Imre, Dr. Király Ferencz, a Komlóssyák, Berger Henrik, Domokos Kálmán, Varga Ferencz, Tóth István, Holländer Gyula s még többen szinházlátogatók és hirlapírók. A szinvárosot Valentin Lajos igazgató és Verő György főrendező képviselték. A debreczeni helyi vasút részvény társaság részéről jelen volt Dr. Kemény Mór jogtanácsos, miután — magán uton nyert értesülésként — a helyi vasút is hajlandó a szinkör létesítését támogatni, az esetben, ha az a Nagyerdőn, vagy idevezető vonala mentén, építetik. Az értekezleten Szikszay József elnököl s mindenek előtt Grünvald József olvasta föl előterjesztését, melyben kifejté,

hogy szinvárosunk anyagi veszteségei, melyeket nyáron át a vidéki városokban való vándorlás által szenved, mérsékelhetők, talán még szüntethetők is lennének, ha nyáron át Debreczenben tarthatna előadásokat. Grünvald ur igyekszik kimutatni, hogy e nyári szinkör a nagy közönség szempontjából is szükséges és kívánatos; s az eladó szerint a nyári szinkörnek mindig meglenne a maga állandó, biztos közönsége, mely azt fenntartaná. — Az előterjesztés figyelemre méltó álláspontra az, hogy a szinkört nem rögtön, már ez idényben javasolja felépíttetni, a mint ezt a szinagagató s magok a szinészek is szeretnék, hanem csak évek multával, a mikorra a társadalmi uton, mert ezt jelöli meg szélső vezetőknek, a szükséges összeg beszedésére. — Az esetre, ha az értekezlet is osztotta legyen a nyári szinkör építésének tervét, az előadó indítványozza: 1, a kérdés napirendre tartása, a mozgalom vezetése bizassék a szinügy egy-letre, 2, Ez egylet vezetése és ellenőrzése mellett ünnepeket rendező bizottság alakítása, mely már az idén, de azután is, hangverseny és táncvigalmat rendezzen, 3, Az itt működő szinváros évente egy előadást tartson a nyári szinkör alapja javára: és 4, szakértőkből bizottság küldessék ki a szinkör helyének javaslatba hozására s a terv — és költségvetés készítésére. Az értekezlet minden vita nélkül egyhangulag magáévá tette az előterjesztés amaz indokoló részét, mely a szinkör építését, mint a szinváros helyzetének javítására s mint a közönségre nézve is előnyös intézkedést tünteti fel. A vita, miután Valentin L. a nyári szinkör mielőbbi felépítése mellett nyilatkozott, az értekezlet egész tartama alatt azon kérdés körül forgott, hogy a szinkör hová építtessék, a városon kívül, vagy belül a szinház közelében Szepessy Gusztáv, Kovács Sándor Komlóssy Arthur, Szikszay József a város belterületét tartják alkalmas helynek a szinkör számára s részükről ajánlatba hozatott a város istállója, mely azonban a decentralizáció esetén a királyi tábla telkétől van kiszemelve; továbbá a szinház udvara, a szomszédos kertek kisajátítása által megnagyobbitva, és Várdi Szabó Miklós Szécheny utczai tagas kertje. Maga Valentin Lajos a szinház közé lébe óhajtaná építtetni a szinkört; de mivel ez költségesebb kivétel lenne, a Széchenyi utca végén levő területet, melyet Holländer Gyula hozott javaslatba, inkább elfogadja, mint a Nagyerdőt, vagy a Szikszay féle fürdő telep melletti városi telket. E két utóbbi hely mellett is többen felszólaltak, így Komlóssy Dezső, Nemes Kálmán, Lengyel Imre, Sesztina Lajos, Dr. Szikszay Szabó József, Dr. Kardos Samu. A pro és contra érvelésekkel folyt vita közben igen kedvező benyomást tett Kovács Sándor városi tiszti főjegyzőnek ama nyilatkozata, mely szerint ő töle telhetőség támogatni fogja a szinkör ügyét, ott a hol hatalmában áll. A városi hatóságot értette, a hol pedig neki tudvalevőleg nagy tekintélye és erős befolyása van. Az értekezlet a helyre nézve nem jutott megállapodásra; ennek kiválasztása és javaslatba hozása, valamint az ügy tovább vitele (terv és költségvetés készítés) végett egy bizottság alakítottott Szikszay József elnöklété alatt: Komlóssy Arthur, Komlóssy Dezső, Szepessy Gusztáv, Domokos Kálmán, Balogh Mihály, Valentin Lajos, Holländer Gyula, Fodor József (építész), Tóth István (építész) urakból; a bizottság jegyzőjének pedig Kósa Barna kéretett fel. Ezzel az értekezlet véget ért.

Szinházi műsor Jan. 31-én. A kismama a Kerezag Vilmostól. Már késő. Verő Györgytől. A polgártárs Szabolcsi Lajostól. (Mind három először) február 1. Chamillac; febr. 3. Odette; febr. 4. Kismama. Pajkosdiakok, Már késő febr. 5. Nevigy minket kísérte be, először; febr. 6. Nevigy minket a kísértetbe (Másodszor) febr. 7. Márvány hölgyek (Békéssy Róza k. a. jutalom játéka) febr. 8. Gasparone.

DEBRECZENI SZINHAZ

Holnap, kedden, 1888. jan. 31-én, először:

KIS MAMA. MÁR KÉSŐ.

Vigjáték 1 felvonásban. Karzag Vilmostól. Vigjáték 1 felvonásban. Verő Györgytől.

A POLGÁRTÁRS.

Bohózat 1 felvonásban. Szabolcsi Lajostól.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos: **Vértesi Arnold.**

Főmunkatárs: **Kerezag Vilmos.**

Nagyvárad utcán 2087. sz. a.

BUTOROK

házi felszerelések, konyhadények, zsákok, egy decimal-mérték, ugyszintén egy kis **gabona-mérték** jutányos áron elutazás végett **azonnal eladók.**

Kedvező pénzkölcsönhöz

juthatnak önálló rendes éves lakással és keresettel, illetve jövedelemmel bíró egyének, u. m. iparosok, kereskedők, hivatalnokok, katonatisztek, magánzók, birtokosok, stb. módhoz képest 50 frttól 1000 frtig mint magán személy hitel, csekély heti, havi, vagy háromhavi törlesztésre, 6%-os kamat mellett.

Ingatlanok betáblázására amortizációra, vagy anélkül. Bővebb bet: Steiner G. A. Budapest, Magyar-utca 38. Levélbeli megkeresésekhez 3 drb válaszjegyet csatolandó.

A legrégebbi népies gyógyszer a koncentrált kosterneuburgi tag-esszencia.

(köszvény folyadék)

az orvosrendőri vegyészeti műteremben megvizsgálva és bejegyzett védjegy által eladása biztosítva.
1/2 üveg 50 kr.
egy üveg egy frt
postai szállítással
15 krral több.

gyógyszerész Klosterneuburgban.
Valódi minőségben a következő gyógyszerárakban: Főraktár Magyarország részére: Török József, Budapest, királyutca 12.
DEBRECZENBEN: Dr. Rótschnek Emil gyógyszerésznél.

Hirdetmény.

Vb. Schönberg és Oláry alólírott csődítmegmondnoka részéről az ideig. csődítválasztmány határozatához képest, mely határozat a n.-várad i tek. kir. tszék, mint csődítbíróóság 886/888 h. sz. végzésével is jóváhagyott, közhírré tétetik, miszerint közadósok csődítmegéhez leltározott s a n a g y v á r a d i üzletben 1—1370-ig s 1372—1373 tételszámg bezárólag felvett s 20642 frt 97 kr beszerzési s 7783 frt 63 krra becsült, mint a b.-ujfalusi üzletben leltározott s a csőd-leltárban 1—275 tételszámg bezárólag felvett 7428 frt 21 kr. beszerzési s 1975 frtra becsült kézmű, divat, rövidáru, kész női s gyermeköltönyök, kalapok, muffok, fehérneműk, ruhaszövetek s az összes üzleti felszerelések zárt ajánlatok útján a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni.

Mihez képest az ajánlatot tenni óhajtok felhivatnak, miszerint 1000 azaz egyezer frt készpénzzel, mint bánatpénzzel ellátandó zárt ajánlatukat 1888 évi február hó 15-dik napjának d. u. 6 órájáig Rothmann Lipót ügyvéd n.-várad i lakos választmányi elnök urhoz adják be; az ajánlati eljárás feltételei az ajánlatoknak jogerős elfogadása után a vételárnak 3 nap alatt kezeimhez leendő lefizetése, a vételi illetéknek viselése, a többi feltételek, mint a csődleltárak alólírott nál Nagyváradon, Apáca utca 17 sz. a. ügyvédi irodámban bármikor megtekinthetők. A nagyvárad i üzletben levő áru raktár megsejmlése végett alólírott nál minden nap d. e. 9—12 ig és d. u. 3—6 óráig az illetők jelentkezhetnek; míg a b.-ujfalusi raktár megsejmlésére határ-

időül 1888 évi február hó 8—12-ik napjainak d. e. 9-től d. u. 6 óráig terjedő időköz tüzetik ki, mikor is alólírott tömegmondnok B.-Ujfaluban s a nagyvendéglőben lesz feltalálható.

Nagyváradon 1888 Január hó 27-én
Szokoly Tamás
ügyvéd, csődítmegmondnok.

Mely cigarettapapír a legjobb?

Ezen minden cigarettázóra nézve nagyon fontos kérdés már a kétségtelenebb módon bebizonyult.

Nem üres reklám, hanem elsőrendű tudományos személyiségek által összehasonlított vegyelmések alapján a forgalomban előforduló jobb minőségű cigarettapapírok között a „Les dernières Cartouches“

Braunstein Frères gyárából.

Páris, 65. Boulevard Exelmans,

mint jóval könnyebb és legjobb cigarettapapír elismertett. Mivel ez már többi közt Dr. Pohl tanár által a bécsi vegytani egyetemen, Dr. Liebermann tanár a budapesti állami vegyészeti állomás főnöke által megállapított 1887. júl. hóban Dr. Soyka Hygiéniatánár által a prágai nem. egyetemen egészségügyi szempontból újabb összehasonlító vegyelmést a lehető legfényesebb eredményt hozó emennyiben a „Les dernières Cartouches“ cigarettapapír 28—74%-al könnyebb és hogy a dohányfüsthez 28—77%-al kevesebb idegen alkotórészt tartalmaz, mint a többi vegyelmezett papír. VALÓDI csak azon papír, melynek ettiquttje mellékelt rajzhoz hasonló és Braunstein Frères cégét viseli.

A gyár cigarettapapírjainak és cigarettahüvelyinek nagybani elárúsítása végett

Braunstein Frères

saját cég alatt Bécsben, II. k. Negerlegasse 8. sz. a. raktárt nyitott, továbbá kapható minden nagyobb ilyenmű üzletet árusító k-reszkodók nál

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos iven, hivatalos nyomtatványok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb árákon állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.